

עפ"ת 26770/11/23 - מוחמד ג'ומעה נגד מדינת ישראל, פרקליטות מחוז חיפה

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פלייליים

18 פברואר 2024

עפ"ת 26770-11-23 ג'ומעה נ' מדינת ישראל

תיק חיצוני: 12250134074

לפני כבוד השופט אינאס סלאמה

המערער

מוחמד ג'ומעה

ע"י ב"כ עוה"ד סנדי אלקבץ

נגד

המשיבה

מדינת ישראל

ע"י פרקליטות מחוז חיפה

פסק דין

1. לפני ערעור על החלטת בית משפט השלום לתעבורה בעכו, מיום 20.9.2023, בגדרה נדחתה בקשת המערער לביטול פסק הדין שניתן נגדו בהעדר, בתיק תת"ע 17230-01-23, וזאת בתאריך 24.4.2023.

2. כנגד המערער הוגש לבית המשפט קמא כתב אישום המייחס לו עבירה לפי תקנה 303(ב) לתקנות התעבורה, תשכ"א-1961 (להלן: "התקנות"), בכך שבתאריך 22.1.2023 נהג ברכב וטשטש את מספר לוחית הזיהוי האחורית באופן שהיא הייתה מקופלת מעל הגלגל האחורי ולא ניתן היה לזהות שקיימת לוחית זיהוי אחורית בכלל. בנוסף, כך נטען, כאשר הציג המערער לשוטר את לוחית הזיהוי היא הייתה מרוחה בבוץ ומטושטשת כך שלא ניתן היה לזהות את המספרים כלל".

עסקינן בדו"ח הזמנה לדין, והמערער הוזמן להתייצב למשפטו בתאריך 24.4.2023.

3. דא עקא, במועד הנ"ל המערער לא התייצב לדיון בעניינו והוא נשפט בהעדר. בית המשפט קמא גזר את דינו של המערער לתשלום קנס בסך 2,000 ₪, פסילה בפועל של רישיון הנהיגה לתקופה של 6 חודשים ופסילה על תנאי לתקופה של 3 חודשים למשך 3 שנים.

4. בתאריך 10.5.2023 הגיש המערער בקשה לבית משפט קמא, בה עתר לביטול גזר הדין הנ"ל. בבקשה נטען, כי המערער לא התייצב כנדרש "וזאת מאחר ובשל טעות אנוש רשם ביומנו מועד דיון אחר". בהמשך נטען, כי "במועד שהיה רשום ביומנו הגיע המבקש (המערער - א' ס') לבית המשפט ולתדהמתו נמסר לו כי הדיון בעניינו היה קבוע ליום 24.4.2023, במעמד זה קיבל המבקש במזכירות בית המשפט עותק של גזר הדין".

בבקשה נטען עוד, כי למערער "טענות רבות אודות כתב האישום בגינו הואשם, טענות אשר יכולות בסבירות גבוהה להביא לזיכוי".

5. תחילה, דחה בית המשפט קמא את בקשת המערער בקובעו, כי היא "אינה מפרטת טענות הגנה", וכי "לאחר שיעשה כן" ישקול בית המשפט קמא "לדון מחדש בבקשה". בקשה נוספת הוגשה ביום 14.5.2023 ובגדרה טען המערער, כי הוא כלל לא נסע על האופנוע בעת ובסמוך לקבלת הזימון לבית המשפט וכי הלכה למעשה שגה השוטר כאשר בחר לרשום את ההזמנה לדין למערער. עוד נטען, כי לא ברורה החלטת השוטר למסור למערער זימון לבית המשפט "וזאת מאחר ועשה זאת עת האופנוע חונה בחנייה, מיותר לציין כי האופנוע חנה זמן רב, בניגוד לנכתב בכתב האישום". בנסיבות אלה, כך נטען, יש צורך מהותי למנוע עיוות דין כלפי המערער, מה עוד שבידי ההגנה "הוכחות נוספות אשר מוכיחות כי האופנוע כלל לא נסע וזאת במשך זמן ממושך טרם קבלת הזימון על ידי השוטר". עוד נטען לקיומן של נסיבות אישיות ומשפחתיות המצריכות התחשבות בית המשפט נוכח תקופת הפסילה הממושכת.

6. לאחר שביקש וקיבל את תגובת המשיבה, קיים בית המשפט קמא דיון בבקשה, בו חזרה באת כוח המלומדת של המערער על טענות מרשה וציינה, כי המערער הגיע לבית המשפט יום למחרת הדיון בשל אותה טעות ביומנו. לגופו של עניין, נטען כי "בזמן שהשוטר הגיע לאופנוע היה בתוך עסק. השוטר נכנס לתוך העסק ושאל של מי האופנוע, הוא יצא ואמר לו שהאופנוע שלו". הסנגורית המשיכה וטענה לעניין העונש שהוטל על המערער, כי מדובר בעונש חמור שחורג ממתחם הענישה וכי אילו המערער היה מתייצב לדיון העונש היה הרבה פחות, שעה שמדובר בבחור צעיר, עובד במשלוחים במסעדת "ג'פניקה", שתומך כלכלית במשפחתו.

7. בהחלטתו מושא הערעור, דחה בית המשפט קמא את הבקשה לביטול פסק הדין, תוך שקבע, כי לא ניתן לקבל את טענת המערער לפיה לא הגיע לדיון בשל טעות ברישום ביומנו, שכן על פי ההלכה "שכחה או בלבול, אף אם אירעו בתום לב אינן יכולות לבוא לבדן כסיבות המצדיקות אי התייצבות לדיון שנקבע בעניינו של נאשם...". משכך, נקבע כי אין באמור משום סיבה מוצדקת לאי התייצבותו של המערער.

8. בית המשפט קמא המשיך ובחן את התנאי השני אשר נדרש בכגון דא, קרי- האם ביטול פסק הדין דרוש כדי למנוע עיוות דין. בעניין זה קבע בית המשפט קמא, כי "ככלל, ביטול פסק דין שניתן בהעדרו של נאשם בשל החשש לעיוות דינו, ייעשה לאחר שהצביע על שיקולים כבדי משקל העשויים להביא לשינוי תוצאות פסק דינו ... גם אם מועלות טענות של ממש לטענת המבקש מוטלת על בית המשפט חובה לבחון אותן בזהירות של ממש. קבלת טענה זו משמעותה כי כל מי שיש לו הגנה טובה יכול שלא להופיע לדיון שנקבע בעניינו ולאחר הרשעתו וגזירת דינו יוכל לגרום לביטולו של גזר הדין...".

לאחר שבחן את הראיות, קבע בית המשפט קמא כי טענות המערער אינן מצביעות על חשש לעיוות דין או "על שיקולים כבדי משקל העשויים להביא לשינוי תוצאות הדיון". זאת, מכיוון שהשוטר שרשם את

הדו"ח הבחין במערער נוסע על גבי האופנוע ברחוב הרצל בנהריה, מבלי שניתן היה לזהות את לוחית הזיהוי האחורית. לאחר עצירתו ניגש השוטר למערער הנהג והבחין בלוחית הרישוי מקופלת. גם לאחר שהוצגה, "ניכר כי זו הייתה מרוחה בבוץ ומטושטשת ולא ניתן היה לזהות ספרותיה". על סמך האמור, קבע בית המשפט קמא כי טענות המערער לפיה כלל לא נסע על האופנוע בעת ובסמוך לקבלת ההזמנה לדין או כי האופנוע חנה זמן רב בחנייה, "אינן יכולות להתקבל ובוודאי שאינן כאלו אשר מעלות חשש לעיוות דין".

9. בית המשפט קמא לא הסתפק באמור, אלא גם בחן את הטענות לעניין חומרת העונש, אף שסבר, ובצדק, כי אין הדבר דרוש לצורך החלטתו. בכגון דא נקבע, כי העונש ורכיביו אינם חורגים ממתחם הענישה המקובל "וזאת כעולה אף ממקרים אחרים בהם דובר על אותה עבירה בדיוק". בית המשפט קמא ציין את העובדה כי המערער נוהג משנת 2017 "ובאמתחתו 15 הרשעות תעבורתיות קודמות". עוד צוין, כי כמדובר בעבירה חמורה נוכח החשיבות הגבוהה כי לרכב יהיה מספר רישוי תקין.

10. המערער מאן להשלים עם החלטת בית המשפט קמא. בהודעת הערעור שבפניו, חזר המערער על טענתו כי בעת שהאופנוע שלו חנה ברחוב הרצל 26 בנהריה, נכנס שוטר למקום בו שהה המערער ושאל מי בעל האופנוע, "ומכאן כתב האישום". זאת בניגוד לטענה כי המערער נסע. המערער מלין על כך כי בית המשפט קמא הרשיע אותו "בהכרעת דין שלא דנה בשאלות המהותיות העולות מניהול ההוכחות וקבע ממצאים עובדתיים וממצאי מהימנות וזאת מבלי לשמוע עדים, וכל זאת תוך חוסרים בגביית עדויות מעדי הגנה פוטנציאליים שלא נמנו כעדי תביעה למרות שנכחו במקום".

המערער גם מלין על חומרת העונש שנגזר עליו, תוך שנטען כי עבירות מסוג זה אינן מחייבות פסילה בפועל על פי חוק, כאשר אין לצדה של העבירה "פסילת מינימום". עוד נטען, כי שגה בית המשפט קמא משלא קבע "מתחם ענישה מקובל וכך גם התביעה". פועל יוצא מכך, שערכאת הערעור אינה יכולה לקבוע "אם העונש חורג בצורה קיצונית באופן שמצריך התערבות" ערכאת הערעור, אם לאו.

11. בדיון שנערך לפניו, חזרה ב"כ המערער על טיעוניה והפנתה לכך כי מדובר במערער אשר עובד כ"משלוחן" לפרנסתו והוא המסייע העיקרי בפרנסת הוריו שאינם בקו הבריאות. לגופו של עניין, כבר במעמד האירוע טען המערער כי לא ידע שלוחית הרישוי מקופלת וביקש סליחה על כך. היא הוסיפה, כי "לא הגענו לשלב שאני יכולה לזמן את השוטרים שטוענים בדו"ח שהם עקבו אחריו. בפועל, הלכה למעשה הוציאו אותי ממקום שהוא ישב לאכול ושאלו של מי האופנוע". הסנגורית הפנתה לפסיקה בה לא הוטלה פסילה על הרשעה בעבירה זו, וציינה כי העונש שהטיל בית המשפט קמא חורג בצורה קיצונית באופן המצריך התערבות, שכן העונש המקובל בדרך כלל הינו עונש של קנס. הסנגורית שבה על הטענה כי בית המשפט קמא לא קבע מתחם והדבר מונע מערכאת הערעור לבחון את קביעתו בעניין מידת החריגה שלה מהעונש המקובל.

12. ב"כ המשיבה ביקש לדחות את הערעור, תוך שהפנה להלכה הידועה לפיה טעות אנוש אינה מאפשרת

קבלת הבקשה. יתרה מכך ולמעלה מהצורך נטען, "שאינן שום תיעוד או אימות כלשהו שאכן הוא הגיע יום לאחר מכן לבית המשפט. גם אם התייצב, אין בכך כדי להצדיק את עמדת חברתי".

לעניין העונש נטען, כי לא מדובר בעונש חמור בצורה קיצונית, זאת בשים לב להרשעותיו הקודמות של המערער. בית המשפט קמא גם התייחס לטיעונים ולפסיקה הנוהגת. ב"כ המשיבה הסכים כי ראוי היה שבית המשפט קמא יקבע מתחם, אך חרף זאת המשיבה סבורה "שהתוצאה העונשית מתיישבת עם הפסיקה הנוהגת". גם בהעדר מתחם, "אין כדי להצביע על כך שהעונש שנקבע מחמיר את העבירה".

אשר לעיוות הדין, הציג ב"כ המשיבה את התמונה של לוחית הרישוי ואת הודאתו המפורשת של המערער כי הלוחית מקופלת. גם לאחר שהוא יישר אותה, לוחית הזיהוי הייתה מטושטשת. המערער לא מכחיש את העבירה גם בדו"ח עצמו, אלא טען כי "זה מהגלגל".

דין והכרעה

13. לאחר שנתתי דעתי להודעת הערעור על צרופותיה ולטיעוני הצדדים, ולאחר שעיינתי בתיק שהתנהל לפני ביתה משפט קמא ובפסיקה אליה הפנו הצדדים וזו אשר פורטה בהחלטה מושא הערעור, שוכנעתי כי יש לדחות את הערעור בכל הנוגע להחלטה לעניין אי ביטול פסק הדין שניתן בהעדר המערער. מן הצד האחר, מצאתי לקבל חלקית את הערעור בעניין חומרת העונש, הכל כפי שיפורט בהרחבה להלן.

14. מן המפורסמות, כי שכחה, טעות או בלבול בכל הנוגע למועד הדיון אליו הוזמן נאשם, אין בהם כשלעצמם משום סיבה מוצדקת לאי הופעה. הדברים ידועים ואין טעם לשוב ולדון בהם. קביעתו של בית המשפט קמא בעניין זה, בדין יסודה.

15. הוא הדין באשר לטענה לעניין קיומו של עיוות דין. טענה זו נדחתה בצדק על ידי בית המשפט קמא, אשר בחן את טענות ההגנה של המערער ודחה אותן, תוך שעלה בבירור ובניגוד לטענתו של המערער, כי השוטר שערך את ההזמנה לדין, הבחין בו בנסיעה, דבר שלא עולה בקנה אחד עם טענתו כי האופנוע חנה במקום זמן רב, כאשר המערער היה בתוך בית העסק.

אוסף, כי בדיון לפני הוצגו דו"חות פעולה של שני השוטרים אשר ביצעו את האכיפה, ושניהם מציינים, ברחל בתך הקטנה, כי הבחינו באופנוע בנסיעה והבחינו במערער יורד ממנו, כך שטענתו כי לא נסע ולא נהג באופנוע, דינה להידחות מכל וכל.

16. ודוק, איני מסכים עם טענת המערער כי בית המשפט קמא קבע ממצאים עובדתיים או ממצאי מהימנות מבלי לשמוע עדים ותוך חוסרים בגביית עדויות מעדי הגנה פוטנציאליים. התייחסותו של בית

המשפט קמא לראיות, נועדה לבחון את טענת המערער לעיוות דין נוכח טענת ההגנה שהעלה, ולכן בית המשפט קמא היה רשאי ואף מחויב לבחון את הראיות, בחינה ראשונית, שיש בה לשפוך אור על טענת ההגנה הנ"ל. כאשר הראיות סותרות מכל וכל את טענת ההגנה, הרי שדי בכך כדי להביא לקביעה כי אין חשש מפני עיוות דין. בית המשפט בשלב זה, אינו נדרש לפתוח את מסכת הראיות, שכן מדובר בבחינה שנעשית לאחר מתן גזר הדין, וכאשר למערער כבר ניתן יומו בבית המשפט, אך הוא בחר (לטענתו בשל בלבול ביומן) שלא לנצל את יומו.

מכל האמור, אני דוחה את הטענה כי בית המשפט קמא שגה עת קבע כי לא מתקיים עיוות דין.

17. אשר לערעור על חומרת העונש, כזכור מלין המערער על כך כי בית המשפט קמא לא קבע מתחם עונש הולם ומשכך לא ניתן לבחון את רכיבי גזר הדין שהוטלו עליו והאם יש בהם משום חריגה קיצונית מנורמת הענישה המקובלת. ב"כ המשיבה הסכים כי ראוי היה שבית המשפט קמא יקבע מתחם עונש הולם.

מכל מקום, בהחלטתו מושא הערעור התייחס בית המשפט קמא גם לטענה לעניין חומרת העונש, תוך שהפנה לשני פסקי דין כמפורט שם; הראשון, מבית משפט השלום לתעבורה בתל אביב (תת"ע 2002-07-10), שם הוטלו על הנאשם שהורשע באותה עבירה לאחר שמיעת ראיות, 250 ימי פסילה בפועל; והשני, מבית משפט השלום לתעבורה בירושלים (תת"ע 8154-01-20), שם הוטלו 45 ימי פסילה בפועל.

18. אקדים ואומר, כי אכן ראוי כי בית המשפט קמא היה קובע מהו מתחם העונש ההולם בגין העבירה בה הורשע המערער. על כך אין חולק. זו מצוותו של תיקון 113 לחוק העונשין וגם המשיבה עצמה מסכימה לכך. עם זאת ובאותה נשימה אציין, כי לא אחת נפסק שערכאת הערעור בוחנת בראש ובראשונה את התוצאה העונשית הסופית, וגם אם נפלה שגגה באופן הפעלת מנגנון הבניית שיקול הדעת שעוגן בהוראות תיקון 113, אין בכך כדי להצדיק קבלת הערעור, כאשר התוצאה העונשית אינה מצדיקה התערבות (ראו ע"פ 8109/15 אביטן נ' מדינת ישראל (9.6.2016)).

נשאלת אפוא השאלה, האם התוצאה העונשית אליה הגיע בית המשפט קמא מצדיקה התערבות ערכאת הערעור? זאת, בשים לב כי הלכה רבת השנים היא, שאין זו מדרכה של ערכאת הערעור להתערב בעונש אשר הוטל על ידי הערכאה הדיונית, להוציא מקרים בהן נפלה טעות מהותית בגזר הדין או כל אימת שהעונש אשר הוטל על ידי הערכאה הדיונית חורג באופן קיצוני ממדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים (ראו למשל ע"פ 6068/21 מדינת ישראל נ' פקיייה, פסקה 11 (19.12.2021)).

19. בכגון דא, ב"כ המערער הפנתה לפסיקה ממנה ביקשה ללמוד כי העונש שהוטל על המערער חורג באופן קיצוני מנורמת הענישה המקובלת. כך, היא הפנתה לתת"ע (שלום חיפה) 12429-02-20 מדינת

ישראל נ' אבו ריא (3.11.2020) וכן תת"ע (שלום חיפה) 8371-06-21 **מדינת ישראל נ' חטיב** (19.7.2021). בדיון לפניי היא הפנתה אף לעפ"ת (מחוזי חיפה) 28747-07-21 **דעיבס נ' מדינת ישראל** (29.7.2021). בכל אותם פסקי דין, בסופו של יום לא הוטלו על הנאשמים שם עונשים הכוללים פסילת רישיון בפועל. בעניין דעיבס, הדבר היה אף תוך קבלת ערעור על חומרת העונש.

20. לאחר ששקלתי את טיעוני הצדדים בעניין הענישה שהוטלה על המערער, את הפסיקה אליה הפנה בית המשפט קמא מחד גיסא וב"כ המערער מאידך גיסא, את העובדה כי לא נקבע מתחם עונש הולם כנדרש, את העבר התעבורתי של המערער ומהות העבירות הכלולות בעברו, אשר בין היתר כוללות עבירה של לוחית זיהוי שאינה תקינה (בניגוד לתקנה 165(א)(2) לתקנות), את הוותק של המערער בנהיגה ואת הנסיבות האישיות והמשפחתיות אשר נטענו, מצאתי לקבוע כי קיימת בענייננו הצדקה להתערב בעונש אשר הוטל על המערער בכל הנוגע לרכיב הפסילה בפועל. שכן, מצאתי כי יש בעונש שהוטל על ידי בית המשפט קמא משום חריגה קיצונית ממדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים באופן אשר מצדיק התערבות.

21. השורה התחתונה מכל האמור היא, **שהערעור על ההחלטה שלא לבטל את גזר הדין נדחה.**

אשר לערעור על חומרת העונש, **ערעור זה מתקבל בחלקו**, באופן שרכיב הפסילה בפועל שהוטל על המערער **יעמוד על 100 ימים**. אין שינוי ביתר רכיבי גזר הדין.

מזכירות בית המשפט תשלח עותק פסק הדין לצדדים כמקובל.

ניתן היום, ו' אדר א' תשפ"ד, 15 פברואר 2024, בהעדר הצדדים.